

2010 m. gegužė-birželis Nr. 4 (31)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA – tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, įkurta 1997 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 10 d. nutarimu „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos įsteigimo“. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nagrinėja asmenų skundus, tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, konsultuoja duomenų valdytojus ir subjektus, tvarko Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą, teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms dėl asmens duomenų tvarkymo, apsaugos, vykdo kitas įstatymu priskirtas funkcijas.

Naujienu biuletenyje vartojamos santrumpos:

VDAI – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, ADTAI – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas

VALSTYBINĖJE DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOJE

Rekomendacija

VDAI parengė rekomendaciją dėl žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisės ir asmens duomenų apsaugos principų įgyvendinimo radijo dažninio atpažinimo (RDA) taikomosiose priemonėse. Šiame dokumente pateikiamos teisėto, etiško, socialiai ir politiškai priimtino, RDA taikomųjų priemonių projektavimo ir naudojimo gairės.

Rekomendacijos tikslas – patarti, kokių su RDA technologijų diegimu susijusių priemonių reikėtų imtis siekiant užtikrinti, kad diegiant šias technologijas būtų užtikrinta žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisė ir būtų laikomasi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų apsaugą.

Rekomendaciją rasite šiuo adresu:

<http://www.ada.lt/images/cms/File/Microsoft%20Word%20-%20Rekomendacija%20del%20RDA.pdf>

Konferencija „Asmens duomenų apsauga naujausiose technologijose ir e. erdvėje“

Gegužės 26 d. VDAI surengė konferenciją skirtą Europos Sąjungos remiamo projekto „Privatumo atviroji erdvė“ (*PrivacyOS*) rezultatams pristatyti.

Konferenciją išanginiu žodžiu pradėjo Teisingumo ministras Remigijus Šimašius. Jis akcentavo privatumo ir asmens duomenų apsaugos svarbą sparčiai vystantis naujoms technologijoms, kartu pabrėžė, kad būtina surasti tinkamą balansą tarp noro apsaugoti asmens duomenis ir naujausių technologijų taikymo

galimybių. Konferencijoje taip pat pasisakė Inspekcijos direktorius Algirdas Kunčinas. Kiti Inspekcijos darbuotojai pristatė pranešimus, kurie apėmė pagrindines temas, nagrinėtas keturių *PrivacyOS* konferencijų metu. Renginio metu buvo kalbama apie tapatybės valdymą, privatumo ir duomenų saugumą informacinėse ir ryšio technologijose, e. mobilumą bei RDA technologijas. Konferencijoje dalyvavo virš 60-ies valstybinių ir privataus sektoriaus įmonių atstovų.

Pranešimus pratešusios aktyvios dalyvių diskusijos parodė, kad nagrinėtos temos yra aktualios visose srityse, kuriose sparčiai vystomos ir taikomos naujos technologijos. Apibendrinus dalyvių atsiliepimus galima išskirti aktualiausius klausimus:

- Asmens identifikavimo ir autentifikavimo problemos;
- Praktiniai patarimai, diegiant saugumo priemones viešojo sektoriaus įstaigose;
- Riba tarp teisėto intereso ir privataus gyvenimo neliečiamumo;
- Duomenų subjekto teisė sužinoti kas juo domėjosi ir susiję klausimai;
- Reikalavimai IT sistemoms, kaip turi būti saugomi ir apdorojami asmens duomenys;
- Asmens duomenų tvarkymas savivaldybėse;
- Detali duomenų apsaugos metodika valstybinėse įstaigose;
- Duomenų teikimo sutartys, duomenų gavėjo ir duomenų tvarkytojo santykiai su duomenų valdytoju;
- Įmonės teisiniai norminiai dokumentai duomenų apsaugos srityje;
- Asmens tapatybės nustatymo teisinis reglamentavimas;

PrivacyOS – tai tarptautinis projektas, kuriuo buvo siekiama suburti pramonės, verslo atstovus, mažas ir vidutines įmones, akademinę ir pilietinę visuomenę privatumo infrastruktūrai Europoje puoselėti ir plėtoti. Projekto tikslas – kurti ilgalaikį bendradarbiavimą teminiame tinkle ir įtvirtinti kolektyvines sąsajas su kitais Europos Sąjungos projektais. Dalyvavimas projekte Inspekcijai suteikė galimybę keistis tyrimų rezultatais, pasiekimais ir gera praktika, taip pat kurti strategijas ir bendrus projektus, atsižvelgiant į keturis svarbiausius politikos tikslus: informuotumo plėtojimą, privatumo užtikrinimą tinkle, privatumui palankaus tapatybės valdymo puoselėjimą ir tyrimų sąlygojimą.

Konferencijoje skaityti pranešimai:

Rita Vaitkevičienė: „Asmens identifikavimas e. erdvėje; problemos ir geroji praktika“;

Aušra Gučienė: „Asmens duomenų saugos ir privatumo politikos įgyvendinimas Informacijos ir ryšio technologijose (ICT)“;

Aušra Špakauskienė: „E-mobilumas“;

Indrė Skersytė: „Radijo dažninio atpažinimo technologijos naudojimas ir asmens duomenų apsauga“.

VDAI atnaujino savo internetinę svetainę

Nuo šių metų liepos 1 d. įsigaliojo nauji reikalavimai valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms. Naudodamasi proga, birželio pabaigoje VDAI atnaujino savo internetinį puslapį. Pagrindinis dėmesys buvo skirtas informacijos prieinamumui – buvo stengiamasi esmines VDAI funkcijas ir dokumentus pateikti taip, kad jums reikalingą informaciją rastumėte greičiau.

Šiuo tikslu dviejuose centriniuose blokuose „Duomenų valdytojams“ ir „Duomenų subjektams“ buvo patalpinta visą esminę informacija, kuri gali dominti šias dvi grupes. Pateiktus paaiškinimus, formas, nuorodas iš šių blokų dabar galima pasiekti vos pora pelės paspaudimų.

Taip pat buvo atnaujintas kairysis vertikalus meniu – informacija suskirstyta pagal VDAI veiklos kryptis – prevenciją, skundų nagrinėjimą, tarptautinį bendradarbiavimą ir pan., todėl dabar rasti jums reikiama sritį ir susijusius dokumentus bus lengviau.

Dešinėje ekrano pusėje nuo šiol bus skelbiami trumpi atsakymai į aktualiausius gyventojų klausimus. Pilni atsakymai kaip ir anksčiau talpinami skiltyje klausiate-atsakome. Šiek tiek žemiau įterpta nauja skiltis – apklausa.

Tikimės, kad naujoji svetainė Jums bus patogesnė ir kviečiame apsilankyti: www.ada.lt

LIETUVOJE

Grožio salonui skirta bauda už slaptą filmavimą

UAB „Kamvila“ priklausančiame „Bovary“ grožio salono kosmetologiniame kabinete paslėptos vaizdo kameros galėjo stebėti klientams atliekamas tokias procedūras kaip depiliacija bikini zonoje, vakuuminis viso kūno masažas ar limfodrenažas. Patalpose, kuriose asmuo pagrįstai tikisi absoliučios privatumo apsaugos, ar vaizdo stebėjimas žemintų žmogaus orumą, toks stebėjimas yra draudžiamas įstatymo.

2009 m. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, gavusi anoniminį skundą apie tai, kad salone „Bovary“ yra įrengtos slaptos vaizdo kameros, atliko tyrimą dėl asmens duomenų tvarkymo teisėtumo. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad salone sumontuotos 8 kameros apima visas salono patalpas įskaitant ir darbuotojų persirengimo kambarį. Minėtame kosmetologiniame kabinete kamera buvo paslėpta judesio daviklyje, todėl klientams nematoma. Nestebimi buvo tik soliariumas ir tualetai. Tyrimas taip pat atskleidė, kad vaizdo stebėjimas ir asmens duomenų tvarkymas buvo ne tik neteisėtas, bet ir netinkamas. 2010 m. balandžio mėnesį Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas, išnagrinėjęs Inspekcijos surašytą administracinės teisės pažeidimo protokolą, UAB „Kamvila“ direktoriui skyrė 600 lt. baudą.

Plačiau apie tai skaitykite čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=769>

Tikrinimų dėl asmens duomenų paskelbimo savivaldybių interneto tinklapiuose teisėtumo rezultatų apibendrinimas

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija siekdama nustatyti savivaldybių interneto svetainėse skelbiamų asmenų, įrašytų į eiles socialiniam būstui įsigyti, asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, savivaldybėse atliko prevencinius asmens duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimus.

Tikrinimų metu buvo nustatyta, kad visos savivaldybės interneto tinklapyje viešai paskelbdamos asmens duomenis nesant asmens duomenų teisėto tvarkymo kriterijai, pažeidė ADTAĮ 5 straipsnio 1 ir 2 dalis. Dvi savivaldybės nurodė, kad asmens duomenų skelbimą savo internetinėse svetainėse nutraukė.

Tikrinimas atskleidė, kad 8 savivaldybės nėra registruotos Asmens duomenų valdytojų valstybės registre ir nėra atlikusios išankstinės patikros dėl ypatingų asmens duomenų tvarkymo socialinio būsto suteikimo tikslu. 14 Savivaldybių yra registruotos Asmens duomenų valdytojų valstybės registre, tačiau nėra atlikusios išankstinės patikros dėl ypatingų asmens duomenų tvarkymo automatinio būdu (3 iš jų - nėra pranešusios apie asmens duomenų tvarkymą automatinio būdu socialinio būsto suteikimo tikslu, o 11

savivaldybių yra registruotos socialinio būsto suteikimo tikslu, tačiau nėra atlikusios išankstinės patikros dėl ypatingų asmens duomenų tvarkymo automatinio būdu).

Dalis savivaldybių iš viso neinformavo duomenų subjektų apie jų asmens duomenų paskelbimą savivaldybės interneto svetainėje, o 16 Savivaldybių informavo duomenų subjektus tik apie tai, kad šeimų ir asmenų, turinčių teisę į savivaldybės socialinį būstą ar jų sąlygų pagerinimą, sąrašai skelbiami savivaldybės interneto tinklalapyje, tačiau duomenų subjektai nebuvo informuojami, kad sąrašai bus skelbiami su asmens duomenimis, nebuvo pateikiama informacija kam ir kokiais tikslais teikiami duomenų subjekto asmens duomenys ir kita ADTAI 24 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija.

Savivaldybėms pateikti nurodymai nutraukti asmenų, įrašytų socialinio būsto laukiančiųjų sąrašuose, asmens duomenų (įskaitant ir ypatingų asmens duomenų) skelbimą savivaldybių interneto svetainėse arba įgyvendinti tokias organizacines ir technines duomenų saugumo priemones, kad su savo asmens duomenimis galėtų susipažinti tik pats duomenų subjektas arba kiti tokia teisę turintys asmenys; asmenis, įrašomus į socialinio būsto laukiančiųjų sąrašus, informuoti apie jų asmens duomenų tvarkymą ADTAI 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka ir pateikti Inspekcijai pranešimą dėl išankstinės patikros dėl asmenų, įrašytų socialinio būsto laukiančiųjų sąrašuose, ypatingų asmens duomenų tvarkymo automatinio būdu.

Plačiau apie savivaldybių tikrinimus galite sužinoti čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=763>

EUROPOS SĄJUNGOJE

Europos Sąjungos Pagrindinių žmogaus teisių agentūros 2009 m. veiklos ataskaita

Agentūros direktorius Mortenas Kjarumas Europos Parlamento civilinių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui pristatė Pagrindinių žmogaus teisių agentūros ataskaitą už 2009 metus. Dokumente apžvelgiamas šių teisių vystymasis, kylantys iššūkiai bei geros praktikos pavyzdžiai iš įvairių šalių narių.

Pagrindinė minima problema yra ta, jog dauguma nacionalinių žmogaus teisių organizacijų ir institucijų stokoja resursų, nėra pakankamai nepriklausomos, o jų įgaliojimai dažnai yra per siauri, kad būtų galima tinkamai vykdyti veiklą.

Ataskaitoje nemažai dėmesio skirta ir privatumo bei duomenų apsaugos sričiai. Ypatingai pabrėžta, jog būtina sukurti suprantamą ir vieningą žmogaus teisių gynimo schemą. Ji turėtų apimti visą Europos Sąjungą bei jos santykius su kitomis šalimis. Dokumente taip pat pažymėta, jog daug dėmesio turi būti skirta visuomenės sąmoningumui ir tam, kad asmens duomenų apsauga atitiktų nuolat sparčiai besivystančias technologijas.

Ataskaitą rasite čia:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/AR_2010-conf-edition_en.pdf

Asmens duomenų apsauga - kas tai? Atsako vokiečiai

Vokietijos federalinis duomenų apsaugos ir informacijos laisvės komisaro biuras pristato trumpą reportažą apie tai, kaip vokiečiai supranta asmens duomenis ir jų apsaugą, bei kokios yra federalinio duomenų apsaugos komisaro funkcijos.

Reportažą peržiūrėti galite šiuo adresu:

http://www.bfdi.bund.de/cln_136/SharedDocs/Publikationen/Allgemein/BfDIFilmEN.html?nn=408870

Duomenų apsaugos institucijos susivienijo prieš *Google Buzz*

Devynių šalių duomenų apsaugos agentūrų ir susijusių institucijų vadovai pasirašė laišką *Google* valdybos pirmininkui ir vyriausiajam vykdomajam pareigūnui E. Schmidt'ui, atkreipdami dėmesį į kompanijos „nuviliantį pamatinių privatumo normų ir įstatymų nepaisymą“.

Toks dar neregėtas bendradarbiavimo mastas buvo paskatintas vasarį pristatytos naujos paslaugos *Google Buzz*, kuri pasirinkto vartotojo profilyje leidžia matyti, kokiems *Gmail* kontaktams vartotojas paskutiniu metu dažniausiai rašė.

Pasirašiusieji griežtai reikalauja „atsakymo, kaip *Google* užtikrins privatumo ir duomenų apsaugos reikalavimų laikymąsi ateityje leisdamas kitus produktus“. Laiške taip pat pabrėžiama, kad tokia praktika, kuomet išleidžiama bandomoji paslaugos versija paviešinanti asmeninę informaciją, klaidas tikintis ištaisyti vėliau, yra visiškai nepriimtina. Kompanijos atsakymo nekantriai laukiama.

Laišką pasirašė Kanados, Prancūzijos, Vokietijos, Airijos, Izraelio, Italijos, Nyderlandų, Naujosios Zelandijos, Ispanijos ir Didžiosios Britanijos duomenų apsaugos institucijų vadovai.

Laišką galite rasti čia.

Google atsakymas į duomenų apsaugos pareigūnų laišką

Atsakydamas į duomenų apsaugos pareigūnų laišką *Google* nurodė penkis esminius privatumo principus, kurių laikosi kompanija, kurdama bet kokį naują produktą.

Čia galite susipažinti su anglišku laiško turiniu:

Laišką galite rasti čia.

Susitikimai ir konferencijos

Gegužės 7 d. Vienoje (Austrija) įvyko ES pagrindinių teisių agentūros organizuotas simpoziumas „Pagrindinių teisių architektūros stiprinimas ES“, skirtas instituciniams mechanizmom, saugantiems ir stebintiems pagrindines žmogaus teises. Simpoziume dalyvavo VDAI direktoriaus pavaduotoja Rita Vaitkevičienė.

Gegužės 17 d. Sopote (Lenkija) Lenkijos duomenų apsaugos inspekcija surengė 12-ąją Centrinės ir Rytų Europos duomenų apsaugos pareigūnų susitikimą (CREDAP). Susitikimas vyksta kartą per metus, jo tikslas – pasidalinti teisės aktų kūrimo, patikrinimų, tarptautinio bendradarbiavimo patirtimi, aptarti aktualijas ir naujausias problemas. Šio susitikimo metu buvo priimtos dvi deklaracijos – deklaracija dėl naujų grupės narių ir deklaracija dėl bendradarbiavimo keičiant direktyvą 95/46/EB. Susitikime dalyvavo VDAI direktoriaus pavaduotoja Dijana Šinkūnienė.

Gegužės 31 d. Europos teisės akademija ir Europos duomenų apsaugos pareigūnas Tryre (Vokietija) surengė konferenciją „Duomenų apsauga SWIFT'o, PNR, PRIUMO ir el. teisės laikotarpiu“. Konferencijoje buvo aptartos naujos tendencijos duomenų kaupimo ir analizavimo technologijų srityje, teisinis šių technologijų reguliavimo aspektas, Priumo susitarimo mechanizmas duomenų mainų praktikoje ir kiti klausimai. Konferencijoje dalyvavo VDAI direktorius Algirdas Kunčinas.

Birželio 23 d. Briuselyje (Belgija) įvyko Policijos ir teisingumo darbo grupės susitikimas, jo metu buvo aptartos ES ir JAV derybos dėl Teroristų finansavimo sekimo programos (TFTP) susitarimo, kiti klausimai. Susitikime dalyvavo VDAI skundų ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja Barbara Jurgelevičienė.

Naujienu biuletenį galite užsisakyti Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos svetainės www.ada.lt skiltyje „Naujienu prenumerata“